

Impact of Teaching Diaries on the Use of Students' Self-Regulation Strategies¹

Cevat EKER², Zeki ARSAL³

Received: 06 April 2014, Accepted: 20 June 2014

ABSTRACT

The purpose of this study, primary school teaching in social studies lessons in the process of self-regulation strategies, is to determine the impact on the use of students' self-regulation strategies for teaching diaries. Experimental method of research, pre-test and post-test groups of the design were used. As a data collection tool, a self-regulatory learning strategies scale (Üredi, 2005), The data collection instrument were applied.

The subjects of the study were 113 7th grade students who were selected from different regions in 2010–2011 academic year studying at two elementary schools. 56 of the students were from A primary school and 57 students were from B primary school. Experimental group students in the study, the second term of 2010–2011 education year 'Economic and Social Life' and 'Living Democracy' teaching units as well as the experimental group and control group took 11 weeks. In this process experimental group students were taught self-regulation strategies by using lessons diaries. Lessons diaries were used as a tool to develop the students' self-regulation skills and strategies. The diaries, which were written, were checked every week by the researcher and the necessary feedback was given.

The following conclusions are reached as a result of the research;

Use of the diaries was found very useful for letting the students acquire self-regulation strategies, Significant differences were found in favor of the experimental group.

Compared the experimental groups which were selected from two different elementary schools, the positive differences which are mentioned above weren't found for both of them. When points of attitude are compared, the difference is found in favor of the well cared school.

Keywords: Self-regulation, Self-regulation strategies, Lesson diaries

EXTENDED ABSTRACT

In recent years, the concept of self-regulation perpetually draws great attention as the studies about learning, spreading on a large area, has focused on what people do rather than who people are (Baumeister, Heatherton and Tice, 1993). Researchers lay emphasis on the importance of developed self-regulation strategies as a determining factor on the academic achievements of students (Zimmerman and Martinez-Pons, 1986). The studies showed that both the academic achievement and the self-regulation of the students using these strategies have improved and the self-regulation strategies can be learned (Schunk and Ertmer, 2000). Boekaerts and Niemivirta (2005) state that it is possible that students can improve an effective self-regulation strategy when they are allowed to be in an environment where they can arrange their learning according to their own purpose.

Observing their own learning and determining whether they understand the lesson or not are important factors on students' achievement (Zimmerman, 2000). The number of the studies related to self-regulation strategies has seriously increased in recent years. The effects of self-regulation strategies have been investigated in most of these studies (Alçı and Altun, 2007; Altun, 2005; Arsal, 2009; Cabı, 2009; Cheng, 2011; Eom and Reiser, 2000; Güvenç, 2011; Metallidou and Vlachou, 2007; Miller, 2000; Paterson, 1996; Pintrich and De Groot, 1990; Sarıbaş, 2009; Üredi, 2005; Üredi and Üredi, 2007; Zimmerman and Martinez-Pons, 1990).

¹ This study is derived from dissertation.

² Assist. Prof. Dr., Bulent Ecevit University, Eregli Faculty of Education, cevateker@gmail.com

³ Assoc. Prof. Dr., Abant İzzet Baysal University, Faculty of Education, arsal_z@ibu.edu.tr

However, it has been found out that no experimental studies, devoted to the recognition and the learning and the usage of self-recognition strategies in the structure associated with the social sciences course of the students, has been done. For this purpose, investigating the effect of the lesson diaries written for the social sciences course of student groups who are chosen from the poor (consisted of the lower class people who have insufficient socio-cultural and economic opportunities) and the rich regions (consisted of the medium and upper class people who have developed socio-cultural and economic opportunities), has been found important on the teaching-learning process of self-regulation strategies. Based on the purpose of the study, the following hypotheses were examined.

1. Is there any significant difference between the self-regulation strategy scores of A Primary School experimental group students and control group students?
2. Is there any significant difference between the self-regulation strategy scores of B Primary School experimental group students and control group students?
3. Is there any significant difference in the self-regulation strategy scores of A and B Primary School experimental and control group students chosen from the poor and rich region in the period of teaching self-regulation strategies conducted with writing the lesson diaries?

This study was carried out for the purpose of determining the effect of using lesson diaries on acquiring self-regulation strategies during teaching period of 7th grade Social Sciences course within two different regions. This study was carried out according to the pretest- posttest control group model. There are two groups chosen randomly in the pretest- posttest control group model. In this way, an experimental and a control group were created and both groups were measured pre-experiment and post-experiment (Karasar, 1995).

The results of the study are presented below:

Within the scope of the first sub problem of the study; statistically significant difference was found on favor of the experimental group when the self-regulation scores of A Primary School students were analyzed.

Within the scope of the third sub problem of the study; no significant difference was found between the self-regulation strategy scores of A and B Primary School students chosen from poor and rich regions in the use of lesson diaries in Social Sciences course.

Based on the findings and the results found out in the study, the following suggestions are presented.

For a successful academic learning, using self-regulation strategies has an important role. Teacher particularly should guide students about teaching and using the strategies such as targeting, planning, choosing appropriate strategy, arranging, organizing and repeating.

Teachers should give opportunities for the students to use these strategies by getting them to write lesson diaries which contribute to learn self-regulation strategies.

Students should be provided to notice what they should do during learning process by giving feedback which encourages them to learn self-regulation strategies. Hence, teachers should evaluate the written diaries by reading them on time.

Öz Düzenleme Stratejileri Öğretimi Sürecinde Ders Günlükleri Kullanmanın Öz Düzenleme Stratejileri Öğretimine Etkisi¹

Cevat EKER², Zeki ARSAL³,

Başvuru Tarihi: 06 Nisan 2014, **Kabul Tarihi:** 20 Haziran 2014

ÖZET

Bu çalışmada, ilköğretim sosyal bilgiler dersinde öz düzenleme stratejilerinin öğretimi sürecinde, öğrencilerin ders günlükleri yazmalarının öz düzenleme stratejileri üzerindeki etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmada deneysel yöntemin ön test, son test kontrol gruplu deseni kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, öz düzenleyici öğrenme stratejileri ölçeği (Üredi, 2005) kullanılmıştır. Bu veri toplama aracı çalışmanın başında ve sonunda uygulanmıştır. Çalışmanın örneklemini, farklı bölgelerden seçilen iki ilköğretim okulunda 2010-2011 eğitim öğretim yılında 7. sınıfta öğrenim gören 113 öğrenciden oluşmaktadır. Öğrencilerin 56'sı A ilköğretim Okulu, 57 si ise B ilköğretim Okulu öğrencisidir. Çalışmada deney grubu öğrencilerine 2010-2011 eğitim-öğretim yılının ikinci döneminde "Ekonomi ve Sosyal Hayat" ile "Yaşayan Demokrasi" üniteleri öğretimi hem deney grubunda hem de kontrol grubunda 11 hafta sürmüştür. Bu süreçte deney grubu öğrencilerine ders günlükleri kullanılarak öz düzenleme stratejilerinin öğretimi yapılmıştır. Ders günlükleri öğrencilerde öz düzenleme beceri ve stratejilerini geliştirmede bir araç olarak kullanılmıştır. Yazılan ders günlükleri her hafta araştırmacı tarafından kontrol edilerek gerekli geribildirimler verilmiştir. Araştırma sonunda, ders günlükleri kullanılarak yapılan öğretimin, öğrencilerin öz düzenleme stratejilerini kazanmalarında, deney grubu lehine anlamlı farklılıklar sağladığı bulunmuştur. Farklı bölgelerden seçilen iki ilköğretim okulunun deney grupları karşılaştırıldığında, ders günlüklerinin kullanımının her iki bölgedeki öğrencilerin öz düzenleme stratejilerini kazanmalarında etkili olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Öz düzenleme, öz düzenleme stratejileri, ders günlükleri

1. Giriş

Bilginin hızla yenilenecek üretildiği günümüzde eğitimin en önemli amaçlarından biri, öğrencilere kendi öğrenmelerini düzenleme becerileri kazandırmak olmuştur. Bu becerilerinin, okul yaşamı boyunca öğrencilere rehberlik edeceği ve yaşam boyu öğrenmeleri açısından önemli olduğu bilinmektedir (Zimmerman, 2002; Puustinen ve Pulkkinen, 2001).

Öğrencilerin kendi öğrenme etkinliklerini düzenleme gereksinimleri ve öğretmenlerin öğrenme için gerekli becerileri kazandırma düşüncesi, öz-düzenleme (self-regulation) kavramının önem kazanmasına neden olmuştur. Öz düzenleme stratejileri, öğrencinin bir hedefe ulaşmak için, kendi duygu, düşünce ve davranışlarını yönlendirmesi sürecidir (Zimmerman, 2002). Öz düzenleme stratejilerini kullanabilen öğrenciler, kendi güçlü ve sınırlı yönlerini iyi bildikleri, kendilerine hedefler koydukları ve konuya özgün stratejiler kullandıkları için öğrenme sürecinde aktiftirler (Zimmerman, 2002). Ayrıca öz düzenleme stratejilerini kullanan öğrenciler, öncelikle konunun ihtiyaçlarını ve konu için nelerin gerekli olduğunu belirleyebilirler. Örneğin, öğrencinin ödevi için öğretmenin notlarını ya da gerekli olan şartları gözden geçirir. Öz düzenleme stratejilerini kullanan öğrenciler önceden kullandıkları ve işe yarayan stratejileri benzer durumlara uydurmaya çalışırlar. Öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerini izlemeleri öz düzenleme stratejilerini kazanmaları için büyük önem taşır. Öğrenme ortamlarında öğrencilerin, kendi öğrenme süreçlerini anlamaları, öğretmenlerin de, öğrencilerin öğrenme çabalarını anlayarak onlara öğrenmeleri konusunda yardım etmeleri, öğrenmenin gerçekleştirilebilmesi bakımından önemlidir. Öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerini anlayabilmeleri için bu süreçleri kendi özelliklerine göre düzenlemelerine imkân verilmelidir (Alcı ve Altun, 2007).

Öz düzenleme stratejilerini kullanan öğrenciler hedef belirleme, hedefi analiz etme, tanımlama, planlama, uygulama ve sonuçları izleme basamaklarını uygulayabilen öğrencilerdir (Derry ve Murphy, 1986). Öğrenci, öz düzenleme stratejilerini kullanırken hedeflerini belirler, anlar ve benimserse daha iyi öğrenmektedir. Duman (2004) öğrencinin öğrendiğini görmesinin onu öğrenmeye istekli hale getirdiğini

¹ Bu çalışma, doktora tez çalışmasından üretilmiştir.

² Yrd. Doç. Dr., Bülent Ecevit Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi, cevateker@gmail.com

³ Doç. Dr., Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, arsal_z@ibu.edu.tr

vurgulamaktadır. Böylece öğrencinin öğrenmeye istek duyması ile akademik başarısının artması kolaylaşacaktır.

Son yıllarda eğitimciler, öğrencinin akademik başarısını artırmak için öz düzenleme stratejilerinin kazandırılmasına yönelik araştırmalar üzerinde durmaktadırlar (Kramarski ve Gutman, 2005; Zimmerman ve Martinez-Pons, 1986). Zimmerman (1990) öz düzenleme stratejileri ile ilgili yaptığı bir araştırmada, öz düzenleme stratejileri kullanımı ile akademik başarı arasında doğrudan bir ilişki olduğunu öz düzenleme stratejilerinin etkin kullanıldığı durumlarda akademik başarının da yükseldiğini belirtmiştir. Çünkü öz düzenleme stratejilerinin kazanımı öğrencilerin akademik başarısı üzerinde etkisi olan en önemli unsurlardan biridir (Winters, Greene ve Costich, 2008).

Öz düzenleme stratejileri de diğer yetenekler gibi öğrenilebilir (Zimmerman, 2000). Öğrencilerin öz düzenleme stratejilerini etkili bir biçimde kullanabilmeleri, bu stratejileri doğru bir şekilde kazanmaları ve kullanır hale gelmelerine bağlıdır. Öz düzenleme stratejilerinin kazanılmasında öğrencinin kendine hedef belirlemesi, kendini gözlemlemesi, kendini değerlendirmesi gibi süreçlerden geçmesi gerekmektedir (Bandura, 1994).

Zimmerman (2002) öz düzenleme stratejilerinin üç temel nedenden dolayı okullarda kazandırılması gerektiğini belirtmiştir.

1. Genel olarak eğitimin bir işlevi bireylerin yaşam boyu öğrenme becerilerinin geliştirilmesidir. Öğrencilerin öz düzenleme stratejilerinin gelişimi sadece okul içersindeki akademik gelişimleri için değil, okul dışındaki öğrenmeleri için de gereklidir. Öz düzenleme stratejilerinin öğretimi öğrencinin yaşam boyu öğrenmelerini sürdürmeleri için önemlidir (Kriewaldt, 2001).
2. Öz düzenleme stratejilerini etkin kullanan öğrenciler kendi öğrenmeleri için hedef belirleme, öğrenme sürecini düzenleme, hedefleri gerçekleştirmeye dönük stratejileri belirleme, stratejileri uygulama, öğrenmelerini gözden geçirme ve gerekli değerlendirmeleri yapabilme stratejilerini kazanırlar. Bu stratejiler öğrencilerin öğrenmelerini gerçekleştirmeleri için önemlidir (Zimmerman, 2002).
3. Öz düzenleme stratejilerini kullanan öğrenciler üst düzey motivasyona sahip olduklarından dolayı akademik başarıları yüksektir. Böylece öğrenciler kendi geleceklerini iyimser bir biçimde planlama ve görme yeteneğine sahip olmaktadır (Zimmerman, 2002).

Bu süreç içerisinde edinilmesi gereken temel beceriler; dinleme, izleme, düşünme, tekrarlama, kendini ifade etme gibi becerilerdir (Schunk, 2001). Bu becerilerin öğrencilere kazandırılabilmesi, becerilerin öğrenilmesini sağlayan öğrenme yaşantılarının sayısına bağlıdır. Öğrenme yaşantıları ne kadar fazla ise, öz düzenleme stratejilerinin kazanılması da o kadar kolay olmaktadır (Bandura, 1986). Öğrencilerin öz düzenleme stratejilerinin geliştirilmesinde öz düzenleme stratejilerinin öğretimi için fırsatlar verilmesi önemli bir etkidir. Bu amaçla öğrencilerin kendi öğrenmelerini planlamaları, izlemeleri kendilerine dönüt vermeleri ve kendilerini düzeltmelerine imkân veren öğretme-öğrenme ortamları düzenlenmelidir (Güvenç, 2011). Öz düzenleme stratejilerini öğretme yollarından biri, ders günlükleri tutmadır. Ders günlüklerinin öz düzenleme sürecini destekleyici rol üstleneceği söylenebilir. Çünkü günlük yazma, kendini izleme ve kendisi ile ilgili farkındalığı artırma fırsatı tanır (Güvenç, 2009).

Günlükler, öğrencinin öğrenme sürecinde yaptığı araştırma, sorgulama, deneme, gözlem, öneri vb. çalışmalarını, duygu ve düşüncelerini ifade ettiği yazılı belgeler olarak kabul edilmektedir (Uslu, 2009). Öğrenme yaşantılarını yansıtan ders günlükleri öğrenciye öğrenme sürecinde aktif bir biçimde yer alma olanağı sunar. Ders günlükleri; öğrencilerin kendi öğrenmelerini izlemesi ve düşüncelerinin yansıtılması noktasında etkili bir uygulamadır (Wormeli, 2004). Günlük yazan öğrenci, geri dönüp yazdıklarını inceleyerek süreç içerisinde kendini gözleme fırsatını bulur. Öğretmen, yazılan ders günlüklerini kontrol edip öğrencilere geribildirim vererek öğrencinin konuya ilişkin düşüncelerini doğru bir şekilde oluşturmasına yardımcı olur (Walker, 2003).

Öz düzenleme stratejilerinin öğretimi sürecinde ders günlüklerini etkili kullanan öğrencilerin, öz kontrollerini kullanma eğiliminde oldukları, kendilerine sorular sorarak kendi öğrenmelerini daha etkili bir şekilde gözleyebildikleri, öğrenmelerini değerlendirebildikleri, çalışmalarını daha kısa zamanda tamamladıkları ve verimli oldukları görülmektedir (Yang, 1993).

1.1. Çalışmanın Amacı ve Önemi

Son yıllarda öğrenmeye ilişkin çalışmalar geniş bir alana yayılarak bireylerin ne olduğundan çok, ne yaptığına odaklandığından öz düzenleme kavramına olan ilgi sürekli olarak artmaktadır (Baumeister, Heatherton ve Tice, 1993).

Araştırmacılar öğrencilerin akademik başarılarında belirleyici olarak öz düzenleme stratejilerinin gelişmiş olması gerektiğine vurgu yapmışlardır (Zimmerman ve Martinez-Pons, 1986). Yapılan araştırmalar, öz düzenleme stratejilerinin öğretilebileceğini ve bu stratejileri kullanan öğrencilerin hem akademik başarılarının hem de öz yeterliliğinin geliştiğini göstermiştir (Schunk ve Ertmer, 2000). Boekaerts ve Niemivirta (2005) öğrencilerin kendi amaçlarına uygun olarak öğrenmelerini düzenleyebilecekleri bir ortamda olmalarına izin verildiğinde etkin bir öz düzenleme stratejisi geliştirebilmelerinin mümkün olabileceğini belirtmektedir.

Öz düzenleme stratejilerini öğrenen öğrenciler kendi öğrenme süreçlerine aktif olarak katılırlar. Uygun bir öğrenme stratejisi seçerler, hedefleri doğrultusunda uygularlar ve kendi gelişimlerini izlerler, verimli çalışma ortamı hazırlarlar ve zamanı iyi kullanırlar. Sosyal bilgiler dersinin bireyin varolan deneyimlerini dikkate alma, yaşama etkin katılma, doğru karar verme, sorun çözme ve bilgiyi bizzat yapılandırma amacına, öz düzenleme stratejilerinin katkı sağlayacağı açıkça görülmektedir. Öğrencilerin bu stratejileri başarılı bir biçimde kullanıp kullanmadıklarını fark etmelerini sağlayan ders günlüklerini Moon (2010) öğrenmeyi kolaylaştıran önemli araçlar olarak görmektedir.

Öğrencilerin öğrenmelerini gözlemlemeleri, ders konularını anlayıp anlamadıklarını belirlemeleri akademik başarıları için önemlidir (Zimmerman, 2000). Son yıllarda öz düzenleme stratejileri ile ilgili araştırmaların sayısında ciddi artışın olduğu görülmektedir. Bu çalışmaların büyük bir kısmında öz düzenleme stratejilerinin etkileri araştırılmıştır (Alçı ve Altun, 2007; Altun, 2005; Arsal, 2009; Cabı, 2009; Cheng, 2011; Eom ve Reiser, 2000; Güvenç, 2011; Metallidou ve Vlachou, 2007; Miller, 2000; Paterson, 1996; Pintrich ve De Groot, 1990; Sarıbaş, 2009; Üredi, 2005; Üredi ve Üredi, 2007; Zimmerman ve Martinez-Pons, 1990).

Ancak, öğrencilerin sosyal bilgiler dersi ile ilişkilendirilmiş bir yapı içerisinde öz düzenleme stratejilerini tanımalarına, öğrenmelerine ve kullanımına yönelik deneysel çalışmaların yapılmadığı görülmüştür. Bu nedenden dolayı yapılan bu çalışmada, bakımsız (Sosyo- kültürel ve ekonomik imkânları yetersiz alt tabakadan oluşan) ve bakımlı (Sosyo- kültürel ve ekonomik imkânları bakımından gelişmiş, orta ve üst tabakadan oluşan) çevrelerden seçilen öğrenci gruplarının sosyal bilgiler dersine yönelik yazdıkları ders günlüklerinin öz düzenleme stratejilerinin öğretiminde etkisinin araştırılması önemli bulunmuştur. Bu çerçevede aşağıdaki hipotezler test edilmiştir.

1. A İlköğretim Okulu deney grubu ile kontrol grubunun öz düzenleme stratejileri puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
2. B İlköğretim Okulu deney grubu ile kontrol grubunun öz düzenleme stratejileri puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
3. Bakımsız ve bakımlı çevreden seçilen A ve B İlköğretim Okulu deney grubu öğrencilerinin ders günlükleri yazmaları ile yürütülen öz düzenleme stratejilerinin öğretimi sürecinde, öz düzenleme stratejileri puanları bakımından anlamlı fark var mıdır?

1.2. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Veri kaynağı olarak, 2010 - 2011 öğretim yılında 7. sınıfta okuyan iki ilköğretim okulu öğrencilerinden seçilen iki deney ve iki kontrol grubu ile sınırlıdır.
2. Sosyal bilgiler dersi "Ekonomi ve Sosyal Hayat" ünite konularının altı kazanımı ile, "Yaşayan Demokrasi" ünitesinin beş kazanımı ile sınırlıdır.
3. Süre olarak 11 hafta toplam 36 ders saatiyle sınırlıdır.

2. Yöntem

Bu bölümde, çalışmada kullanılacak araştırma modeline, çalışma grubuna, veri toplama araçlarına ve verilerin analizine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, farklı iki çevrelerde İlköğretim 7. sınıf sosyal bilgiler dersi öğretimi sürecinde ders günlükleri kullanımının öğrencilerin öz düzenleme stratejilerini kazanmaları üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu araştırma “öntest-sontest kontrol gruplu model” e göre gerçekleştirilmiştir. Ön test - son test kontrol gruplu modelde; yansız atama ile oluşturulmuş iki grup bulunmaktadır. Böylece, bu araştırma içinde bir deney, bir kontrol grubu oluşturulmuş, her iki grupta da deney öncesi ve deney sonrası ölçümler yapılmıştır (Karasar, 1995).

2.2. Çalışma Grubu

Bu çalışmanın uygulama grubunu, Sakarya ilinde bulunan sosyo-kültürel ve ekonomik imkânları yetersiz alt tabakadan oluşan çevreden seçilen A İlköğretim okulu ile sosyo-kültürel ve ekonomik imkânları bakımından gelişmiş, orta ve üst tabakadan oluşan çevreden seçilen B İlköğretim okulunda yer alan dört farklı 7. sınıf şubesinden seçilen öğrenciler oluşturmaktadır. Uygulamaların yapılacağı ilköğretim okullarındaki deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin dağılımları Tablo 1’de gösterilmiştir

Tablo 1.

A ve B İlköğretim okullarındaki öğrencilerin deney ve kontrol gruplarına göre dağılımları

Okul Adı	Grup		Toplam
	Deney	Kontrol	
A İlköğretim Okulu	28	28	56
B İlköğretim Okulu	29	28	57
Toplam	57	56	113

Tablo 1. incelendiğinde, çalışmaya A İlköğretim Okulu’nda 56 öğrenci, B İlköğretim Okulu’nda 57 öğrenci olmak üzere toplam 113 öğrencinin katıldığı görülmektedir. Deney grubundaki öğrenci sayısı, kontrol grubundaki öğrenci sayısından bir fazladır.

2.2.1. Grupların Denkleştirilmeleri

Araştırma kapsamına giren deneklerin bağımsız değişken dışında diğer değişkenler bakımından denkleştirilmesi gerekli görülmüştür. Çünkü araştırmada denenmek istenen bağımsız değişkenlerin deney ve kontrol gruplarında kontrol altına alınması gerekmektedir. Değişken kontrolünde amaç, iç geçerliği artırmak, araştırma ile elde edilecek sonucun yalnızca denenilen bağımsız değişkenden kaynaklanmasını sağlamaktır (Karasar, 1995). Yapılan denkleştirme işleminde, deney ve kontrol gruplarında benzer özellikleri taşıyan denekler bulundurulmaya çalışılmıştır. Deney ve kontrol gruplarının çalışma öncesinde denkleğinin belirlenmesinde kullanılan değişkenlerden biri öğrencilerin öz düzenleyici öğrenme stratejileri bakımından denk olup olmadıklarını belirlemektir. Bu amaçla uygulama okullarında bulunan 7. sınıf öğrencilerine ön test olarak uygulanmıştır. Uygulama sonucunda öğrencilerin öz düzenleme stratejilerini kullanma durumları bakılmıştır. Çalışma gruplarının öz düzenleyici öğrenme stratejileri ölçüğü ön test sonuçları tablo 2 ile 3’te verilmiştir.

Tablo 2.

A İlköğretim Okulu deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin öz düzenleyici öğrenme stratejileri ön test puanlarının karşılaştırılması

OKUL	GRUPLAR	\bar{X}	SS	T	P
A İlköğretim Okulu	Deney grubu	78,89	10,01	,40	,68
	Kontrol grubu	80,14	12,92		

Tablo 2’de A İlköğretim Okulu verileri incelendiğinde, deney grubu öğrencilerinin uygulamadan önce aldıkları öz düzenleyici öğrenme stratejileri ön test puan ortalaması, 78,89 kontrol grubundaki

öğrencilerin öz düzenleyici öğrenme stratejileri ön test puan ortalaması, 80,14 olarak bulunmuştur. Grupların ön test sonunda elde edilen notlarının arasında anlamlı bir farkın olup olmadığı t testi ile hesaplanmış, elde edilen ,40 t değeri ile 0,05 anlamlılık düzeyinde anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu sonuçlar, A İlköğretim Okulu deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerinin öz düzenleyici öğrenme stratejileri ön test puanları yönünden denk olduklarını göstermektedir.

Tablo 3.

B İlköğretim Okulu deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin öz düzenleyici öğrenme stratejileri ön test puanlarının karşılaştırılması

OKUL	GRUPLAR	\bar{x}	Ss	t	P
B İlköğretim Okulu	Deney grubu	90,24	11,14	,15	,88
	Kontrol grubu	89,67	16,75		

Tablo 3'te B İlköğretim Okulu verileri incelendiğinde, deney grubu öğrencilerinin uygulamadan önce aldıkları öz düzenleyici öğrenme stratejileri ile ilgili maddelerin ön test puan ortalaması, 90,24 kontrol grubundaki öğrencilerin öz düzenleyici öğrenme stratejileri ile ilgili maddelerin ön test puan ortalaması, 89,67 olarak bulunmuştur. Grupların ön test sonunda elde edilen notlarının arasında anlamlı bir farkın olup olmadığı t testi ile hesaplanmış, elde edilen ,15 t değeri ile 0,05 anlamlılık düzeyinde anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu sonuçlar, B İlköğretim Okulu deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerinin öz düzenleyici öğrenme stratejileri ön test puanları yönünden denk olduklarını göstermektedir.

2.3. Ders Günlüklerinin Hazırlanması

Ders günlükleri öğrencilerin, ders ve konular ile ilgili duygularını, düşüncelerini serbestçe yansıttıkları bir yapıda olması amaçlanmıştır. Ders günlükleri, yapılandırılmamış olarak düzenlenmiş ve yazılmıştır.

Deney grubu öğrencilerinden her sosyal bilgiler dersinden sonra ders günlükleri tutmaları istenmiştir. Ders günlüklerinde, dersi dinledikten sonra öğrendiklerini kendi ifadeleriyle yazmaları ve o gün derste kendilerini etkileyen olayları ve duyguları yazmaları istenmiştir. Ders günlükleri bazen öğrencilere ev ödevi olarak verilmiş, düzenli olarak toplanmıştır.

Öğrencilerin ders günlüklerini tutup tutmadıkları kontrol edilmiş ve takip çizelgesine işaretlenmiştir. Tutulan günlükler her hafta sonu toplanmış incelenmiş ve gözden geçirilmiştir. Hafta başında öğrencilere geri bildirimler verilmiş ve gerektiği zaman yanlış uygulamalarda bilgilendirme yeniden yapılmıştır.

2.4. Veri Toplama Aracı

2.4.1. Öz Düzenleyici Öğrenme Stratejileri Ölçeği

Araştırmada kullanılan "Öz Düzenleme Ölçeği" ve "Bilişsel Strateji Kullanımı Ölçeği" ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin denkleştirilmesinde ve veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Çalışmada kullanılan, "Öz Düzenleme" ve "Bilişsel Strateji Kullanımı" ölçekleri Pintrich ve De Groot (1990) tarafından geliştirilen, Üredi (2005) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Öğrenmeye İlişkin Motivasyonel Stratejiler Ölçeği"nin beş alt boyutundan ikisidir.

"Öz Düzenleme Ölçeği" ve "Bilişsel Strateji Kullanımı Ölçeği" uygulamada ayrı ayrı değil; "Öz Düzenleyici Öğrenme Stratejileri Ölçeği" adı altında tek bir ölçek olarak düzenlenerek öğrencilere verilmiştir (Karakaş, 2009). Öz Düzenleyici öğrenme stratejileri ölçeği toplam 22 maddeden oluşmaktadır. Öz Düzenleme Ölçeği 9 maddeden, Bilişsel Strateji Kullanımı ölçeği ise 13 maddeden oluşmaktadır. Öz Düzenleme Ölçeği planlama, izleme, gözden geçirme gibi biliş üstü stratejiler ile çaba yönetimi stratejilerini ölçmektedir. Bilişsel Strateji Kullanımı Ölçeği ise tekrarlama, anlamlandırma ve örgütleme stratejilerinin kullanım sıklığını ölçmektedir (Üredi, 2005). Ölçme aracının Türkçe'ye uyarlanması çalışmasında Öz Düzenleme ölçeğine ilişkin Cronbach alfa değerleri 0,84 Bilişsel Strateji Kullanımı

ölçeğinin alfa değeri 0,82 olarak bulunmuştur (Üredi, 2005). Bu çalışma için hesaplanan Cronbach alfa değerleri 0,83 Bilişsel Strateji Kullanımı ölçeğinin alfa değeri 0,87 olarak bulunmuştur

Ölçekte 3, 5, 10, 11, 13, 15, 16, 18 ve 21 numaralı maddeler öz düzenleme ölçeğine; 1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 12, 14, 17, 19, 20, 21 ve 22 numaralı maddeler bilişsel strateji kullanımı ölçeğini aittir. Ölçme aracında maddeler 7 dereceye göre değerlendirilmiştir. Ölçekte olumlu maddelerde “bana tamamen uyuyor” 7 ile ve “bana hiç uymuyor” ise 1 ile derecelendirilmiştir. Olumsuz madde olarak sadece 4 numaralı madde ters yönde derecelendirilmiştir.

2.5. Uygulama Aşaması

Araştırma, haftada 3 ders saati olmak üzere 11 hafta süre ile uygulanmıştır

2.5.1. Deney Grubunda Yapılan İşlemler

Yapılan ön testlerden sonra oluşturulan deney gruplarındaki öğrencilere, bilimsel araştırma süreci ve ders günlükleri hakkında bilgiler verilmiştir.

Öğrencilerin süreç içerisinde öğrendiklerini kendi cümleleriyle ders günlüklerine yazmaları, öz düzenleme stratejilerinin öğretimine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu amaçla öğrencilere ders günlükleri yazdırılmıştır.

Ders öğretimi sosyal bilgiler dersi öğretmenleri tarafından yürütülmüştür. Ders planı olarak öğretmen kılavuz kitaplarına ek olarak araştırmacı ve öğretmen tarafından birlikte hazırlanan günlük ders planları kullanılmıştır. Öğretmen dersi öğrencilerin anlayabileceği bir şekilde ve öğrencilerin etkin katılımını sağlayacak bir biçimde anlatmıştır. Deney grubunda, sosyal bilgiler ders programına, kılavuz ve ders kitaplarına ek olarak ders günlükleri kullanılmıştır.

2.5.2. Uygulama Sürecinde Yapılan İşlemler

Deney grubu öğrencilerine birinci ders saati içinde ders günlükleri, hakkında açıklamalar yapılmıştır. Öğrencilerden ilk uygulamadan itibaren yapılan çalışmaların bir ürün dosyası olarak toplanması gerektiği istenmiştir. Her öğrenciye araştırmacı tarafından bir ürün dosyası verilmiştir. Bu dosyada, öğrencilerin kendilerini izlemelerine imkân sağlayacak ders günlükleri ve yaptıkları ödevler bulunmaktadır. Bu durum, öğrencilerin kendi gelişim süreçlerini izleyip değerlendirmelerine imkân tanınmış aynı zamanda öğrencilerin kendilerini değerlendirme, zaman ve çaba ile ilgili öz düzenleme stratejilerini kullanmaları için fırsat vermiştir. Ürün dosyasında öğrencilerden tekrarlama, anlamlandırma ve örgütlenme stratejileri ilgili değerlendirmeler yapmaları istenmiştir. Bu şekilde öğrencinin kendini, zaman, çaba yönetimini değerlendirme ve yönlendirme konusunda daha aktif olmaları hedeflenmiştir.

Öğrencilerin, ders günlüklerini yazarken, imla ve noktalama kurallarına dikkat etmeleri gerektiği, yazarken etkin düşünceleri gerektiği belirtilmiştir. Yazma sırasında kendilerini rahat hissetmeleri, fikirler geliştirmeleri, düşüncelerini özgürce ifade etmeleri gerektiği açıklanmıştır. Önemli olan bireyin dinlediklerini önce kendi zihninde yorumlaması, kendisine yararlı olacağına inandığı noktaları kendi kısaltma ve cümleleriyle yine kendi anlayabileceği biçimde kâğıda aktarmaları olduğu belirtilmiştir. Bu bağlamda, öğrencilerin kendi hedeflerini belirlemeleri ve kendilerini değerlendirme stratejilerini geliştirmeleri hedeflenmiştir.

Öğrencilerin konulara ilişkin gelişimlerini izlemek amacıyla her ders sonunda sürece ilişkin olarak öğrencilere açık uçlu ve çoktan seçmeli sorular yöneltilmiştir. Öğrencilere sınav bittikten sonra doğru yanıtlar verilerek kendilerini değerlendirip notlandırmaları sağlanmıştır. Her test sonunda öğrencilerden yapmış oldukları tekrarlar, sınav başarıları arasında ilişki kurmaları beklenmiştir. Öğrencilerin sınavda zaman yönetimi, gözden geçirme yoluyla anlaşılmayan noktaların tekrar edilmesine ilişkin bilinç kazanmaları, yapılan hataların gerekçelerini bulmaya çalışmaları, anlamlandırma gibi öğrencilerin öz düzenleme stratejileri geliştirilmeye çalışılmıştır.

Etkinlikler süresince ders öğretmeni, öğrencilerin ilgisini çekecek içerik ve materyaller kullanarak, ders kazanımlarına vurgu yaparak, bilişsel stratejilerini ve olumlu dönütler vererek başarı inancını artırarak içsel motivasyonlarını, görevleri tam olarak yerine getiren öğrencilere puanlar vererek öz düzenleme stratejilerini, sınıf içi oyun ve yarışmalarla ilgili verilen ödüller yoluyla da dışsal motivasyonlarını artırmaya yönelik uygulamalar gerçekleştirilmiştir.

Sonuç olarak her hafta düzenli olarak planlama, izleme, gözden geçirme, çaba yönetimi gibi bilişüstü stratejiler (Metacognition Strategies) ile tekrarlama, anlamlandırma ve örgütlenme gibi bilişsel strateji (Cognitive Strategies) kullanım becerilerini kazandırmaya yönelik ders günlükleri yazılmış ve öz düzenleyici öğrenme becerilerini kazandırma formları doldurulmuştur,

3. Bulgular, Yorumlar ve Tartışma

3.1. Birincil Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın birinci alt problemi; "A İlköğretim Okulu deney grubu ile kontrol grubunun, öz düzenleme stratejileri puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?" Şeklinde. A İlköğretim Okulu deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin öğretim süreci öncesinde ve sonrasındaki öz düzenleme stratejileri ölçeğinden aldıkları puanlar tablo 4'te gösterilmektedir.

Tablo 4

İlköğretim Okulu deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin öz düzenleme stratejileri ölçek puanlarının karşılaştırılması

OKUL	GRUPLAR	ÖN TEST				SON TEST			
		\bar{x}	Ss	t	P	\bar{x}	Ss	t	P
A İlköğretim Okulu	Deney Grubu	29,43	7,18			50,10	5,36		
	Kontrol Grubu	30,78	7,58	,40	,68	40,78	4,28	7,18	,000*

* p<,05

Tablo 4 incelendiğinde, A ilköğretim okulundaki deney grubundaki öğrencilerin öz düzenleyici öğrenme stratejileri ön test puanlarının aritmetik ortalaması ($\bar{x}=29,43$), standart sapması (Ss=7,18) olarak bulunmuştur. Kontrol grubundaki öğrencilerin aritmetik ortalaması ($\bar{x}=30,78$), standart sapması (Ss=7,58) olarak bulunmuştur. Deney ve kontrol gruplarının ön test puanlarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark t testi ile karşılaştırılmış elde edilen, (t=,68) değeri ile (P<,05) düzeyinde anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu sonuca göre deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin ön test sonuçlarına göre öz düzenleme stratejilerini kullanma durumunun benzer olduğu söylenebilir.

A İlköğretim Okulu deney grubunun öz düzenleyici öğrenme stratejileri son test ölçek puanlarının ortalaması ($\bar{x}=50,10$), standart sapması (Ss=5,36) olarak bulunmuştur. Kontrol grubunun son test puanları ortalaması ($\bar{x}=40,78$), grubun standart sapması ise (Ss=4,28) olarak bulunmuştur. Deney grubunun ön test ve son testleri arasındaki fark 20,67 iken kontrol grubundaki fark 10,00 olarak bulunmuştur. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin öz düzenleyici öğrenme stratejileri puanları arasındaki bu farkın anlamlı olup olmadığına karar vermek için, t ve p değerlerine bakılmıştır. Deney ve kontrol gruplarının son test aritmetik ortalamaları arasındaki fark t testi ile karşılaştırılmış ve hesaplanan (t=7,18) değeri ile (P<,05) düzeyinde deney grubu lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu sonuçlara göre, ders günlüklerinin yazılması deney grubu öğrencilerinin öz düzenleme stratejilerini kazanmalarına ve kullanmalarına olumlu yönde katkısı olduğu söylenebilir.

3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın ikinci alt problemi; "B İlköğretim Okulu deney grubu ile kontrol grubunun, öz düzenleme stratejileri puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?" Şeklinde. B İlköğretim Okulu deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin öğretim süreci öncesinde ve sonrasındaki öz düzenleme stratejileri ölçeğinden aldıkları puanlar tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5

B İlköğretim Okulu deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin öz düzenleyici öğrenme stratejileri ölçek puanlarının karşılaştırılması

OKUL	GRUPLAR	ÖN TEST				SON TEST			
		\bar{x}	Ss	t	P	\bar{x}	Ss	t	P
B İlköğretim Okulu	Deney Grubu	35,20	5,54			55,48	3,05		
	Kontrol Grubu	36,25	4,48	,78	,15	44,35	4,70	10,62	,000*

* p<,05

Tablo 5 incelendiğinde, B ilköğretim okulu deney grubundaki öğrencilerin öz düzenleyici öğrenme stratejileri ön test ölçek puanlarının aritmetik ortalaması ($\bar{x}=35,20$), standart sapması ($Ss=5,54$) olarak bulunmuştur. Kontrol grubundaki öğrencilerin aritmetik ortalaması ($\bar{x}=36,25$) standart sapması ($Ss=4,48$) olarak bulunmuştur. Deney ve kontrol gruplarının ön test aritmetik ortalamaları arasındaki fark t testi ile karşılaştırılmış elde edilen, ($t=,78$) değeri ile ($P<0,05$) düzeyinde anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu sonuca göre deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin ön test sonuçlarına göre öz düzenleme stratejilerini kullanma durumunun benzer olduğu söylenebilir.

B İlköğretim Okulu deney grubunun öz düzenleyici öğrenme stratejileri son test ölçek puanlarının ortalamasının ($\bar{x}=55,48$), standart sapmasının ($Ss=3,05$) olarak bulunmuştur. Kontrol grubunun son test puanları ortalamasının ($\bar{x}=44,35$) grubun standart sapması ($Ss=4,70$) olarak bulunmuştur. Deney grubunun ön test ve son testleri arasındaki fark 20,25 iken kontrol grubundaki fark 8,7 olarak bulunmuştur. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin öz düzenleyici öğrenme stratejileri puanları arasındaki bu farkın anlamlı olup olmadığına karar vermek için ise t ve p değerlerine bakılmıştır. Deney ve kontrol gruplarının son test aritmetik ortalamaları arasındaki fark t testi ile karşılaştırılmış ve hesaplanan ($t=10,62$) değeri ile ($P<0,05$) düzeyinde deney grubu lehine anlamlı bir fark bulunmuştur.

3.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın Üçüncü alt problemi, "Bakımsız (**Sosyo-** kültürel ve ekonomik imkânları yetersiz alt tabakadan oluşan) ve bakımlı (Sosyo- kültürel ve ekonomik imkânları bakımından gelişmiş, orta ve üst tabakadan oluşan) çevreden seçilen A ve B İlköğretim Okulu deney grubu öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde ders günlükleri kullanılarak yürütülen öz düzenleme stratejilerinin öğretimi sürecinde öz düzenleme stratejileri puanları bakımından anlamlı fark var mıdır?" Şeklinde dir. A İlköğretim Okulu ile B İlköğretim Okulu deney gruplarındaki öğrencilerin öz düzenleme stratejileri ön test ve son test puanları farkının ortalamaları ile standart sapmaları bulunmuştur. Bu veriler Tablo 6'da verilmiştir.

Deney grupları arasında farkın farkları bulunmuş ve farklar arasındaki karşılaştırmalar t testi ile hesaplanmıştır. Bu veriler Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 6

A ve B İlköğretim Okulu deney gruplarındaki öğrencilerin öz düzenleme stratejileri ön test-son test puanlarının farkı

	A İLKÖĞRETİM OKULU		B İLKÖĞRETİM OKULU	
	Deney grubu		Deney grubu	
	\bar{x}	Ss	\bar{x}	Ss
Ön test	29,43	7,18	35,21	5,54
Son test	50,10	5,36	55,48	3,05
Fark	20,67	1,82	20,27	2,49

Tablo 6 incelendiğinde, A İlköğretim Okulu deney grubunun öz düzenleme stratejileri ön test puanları ortalaması ($\bar{x}=29,43$), standart sapması ise ($Ss=7,18$) olarak bulunmuştur. Deney grubunun öz düzenleme stratejileri son test puanları ortalaması ise ($\bar{x}=50,10$) standart sapması ($Ss=5,36$) olarak bulunmuştur. Ön test ve son test puanları farkları ortalaması ($\bar{x}=20,67$) standart sapması ($Ss=1,82$) olarak bulunmuştur. B İlköğretim Okulu deney grubunun öz düzenleme stratejileri ön test puanları ortalamasının ($\bar{x}=35,21$) standart sapması ise ($Ss=5,54$) olarak bulunmuştur. Deney grubunun öz düzenleme stratejileri son test puanları ortalaması ($\bar{x}=55,48$) standart sapması ($Ss=3,05$) olarak

bulunmuştur. Ön test ve son test puanları farkları ortalaması ($\bar{x}=20,27$) standart sapması ($Ss=2,49$) olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre öz düzenleme stratejilerini puanları bakımından A İlköğretim Okulu deney grubu öğrencilerine oranla daha fazla gelişme gösterdikleri görülmektedir.

Tablo 7

A ve B İlköğretim Okulu deney gruplarındaki öğrencilerin öz düzenleme stratejileri puan farklarının karşılaştırılması

	A İLKÖĞRETİM OKULU		B İLKÖĞRETİM OKULU		FARKIN FARKI			
	Deney grubu		Deney grubu		\bar{x}	Ss	t	P
	\bar{x}	Ss	\bar{x}	Ss				
FARK	20.67	1,82	20,28	2.49	0,39	3,09	1,21	0,67

Tablo 7 incelendiğinde, A İlköğretim Okulu deney grubu ile B İlköğretim Okulu deney grubu öz düzenleme stratejileri ölçek puanları farkları karşılaştırıldığı görülmektedir. A İlköğretim Okulu fark ortalaması ($\bar{x}=20,67$) standart sapması ise ($Ss=1,67$) dir. B İlköğretim Okulu fark ortalaması ($\bar{x}=20,28$) standart sapması ise ($Ss=2,49$) olarak bulunmuştur. Her iki İlköğretim Okulunun fark puanları karşılaştırıldığında ortalama puan farkı ($\bar{x}=0,39$) standart sapması ise ($Ss=3,09$) olarak bulunmuştur. Fark puanları arasında A İlköğretim Okulu lehine meydana gelen ortalama 0,39 lük bir farkın anlamlı olup olmadığı t testi ile hesaplanmış elde edilen ($t=1,21$) değeri ile ($P<0,05$) düzeyinde anlamlı bir fark bulunmamıştır.

4. Sonuçlar, Tartışma ve Öneriler

Araştırmada elde edilen sonuçlar şöyledir:

- Araştırmanın birinci alt problemi kapsamında; A İlköğretim Okulu öğrencilerinin öz düzenleme stratejileri puanlarına bakıldığında, deney grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur.
- Araştırmanın ikinci alt problemi kapsamında; B İlköğretim Okulu öğrencilerinin öz düzenleme stratejileri puanlarına bakıldığında, deney grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur.
- Araştırmanın üçüncü alt problemi kapsamında; bakımsız ve bakımlı çevrelerden seçilen A ve B İlköğretim Okulu arasında sosyal bilgiler dersinde ders günlüklerinin kullanımı sonucunda öz düzenleme stratejileri puanları bakımından anlamlı fark bulunmamıştır.

Bu sonuçlara göre ders günlüklerinin kullanımının, öz düzenleme stratejilerinin öğretimini olumlu yönde etkilediği söylenebilir. Her iki ilköğretim okulu deney grubu öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde ders günlüklerinin kullanılması öz düzenleme stratejilerinin öğretimini olumlu etkilediği söylenebilir. Bu sonuç ders günlüklerinin öz düzenleme stratejileri öğretimini desteklediğini vurgulayan (Arsal, 2009; Arslan, 2008; Baş, 2007; Güvenç, 2009; Güvenç, 2011; Karakaş, 2009; Kurman, 2004; Liuliene ve Metiuniene, 2009; Schmitz ve Wiese, 2006; Üredi, 2005) araştırma sonuçları ile paralellik göstermektedir. Araştırma bulgularına paralel olarak, Schmitz ve Wiese (2006) günlük kullanımının öğrencilerin öz düzenleme stratejilerinin öğretimi üzerinde olumlu etkileri olduğunu ortaya koymuştur. Liuliene ve Metiuniene (2009) yaptıkları araştırma sonucunda, ders günlüklerinin öz düzenleme stratejilerini kazandırmada etkili bir araç olduğunu belirtmektedir. Benzer bir çalışma Güvenç (2009) tarafından yapılmıştır. Çalışmada öğrencilerin günlük yazmalarını sağlamış ve düzenli günlük yazmanın, öz düzenleme stratejilerini öğrenmelerini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşmıştır.

Deney grubu öğrencilerinin öz düzenleme stratejilerini öğrenmelerinde olumlu etkisi olduğu düşünülen diğer bir etken ise, öğretmenin, yazılan ders günlükleri ile ilgili öğrencilere geri bildirim vermesi olduğu düşünülmektedir. Smith'e (2001) göre, geri bildirim vermek, öğrencide kendi öğrenme yeteneğini geliştirebileceği düşüncesini oluşturmaktadır. Benzer bir araştırmada da Arsal (2009) geri bildirim vermenin öz düzenleme stratejileri üzerinde etkili olduğunu bulmuştur. Bu çalışmada da ders günlüklerine yönelik geri bildirim verilmiş olması öğrencilerin ders günlükleri ile öz düzenleme stratejilerini öğrenebilmelerini etkilemiş olabilir.

Ders günlüklerinin bakımsız çevrede bulunan öğrencilere öz düzenleme stratejilerini kazandırmada bakımlı çevrede bulunan öğrencilerden daha fazla etkili olmuştur. Bu bulgu araştırma açısından büyük önem taşımaktadır. Bakımlı çevre öğrencileri aileleri tarafından yüksek düzeyde desteklenmektedir. Bu öğrenciler, hedef davranış bakımından iyi düzeydedir ve uyarılar anlamında hazırdırlar. Okul ortamı ve çevre imkânları daha düşük düzeyde olmasına rağmen bakımsız çevredeki okulda öğrenim gören öğrencilerin, ders günlükleri ile yapılan öz düzenleme öğretimi, daha etkili olmuştur. Böyle bir sonuç hipotezimizi doğrular niteliktedir. Öz düzenleme stratejilerinin öğretiminde benzer sonuçlara ulaşılmasında ders günlüklerinin etkisi olduğu söylenebilir. Güvenç (2009) tarafından yapılan bir araştırmada öğrencilerin günlük yazmaları sağlanmış düzenli günlük yazan öğrencilerin öz düzenleme stratejilerini öğrenmelerini olumlu yönde etkilediğini belirlemiştir. Ancak her iki bölge karşılaştırıldığında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu sonuca göre, iki farklı bölgedeki öğrencilerine öz düzenleme stratejilerinin öğretimde ders günlüklerinin benzer derecede etkili olduğu söylenebilir.

Hem bakımsız hem de bakımlı bölgedeki okullarda yer alan öğrencilerin öz düzenleme stratejilerinin öğretiminde başarılı olunmasında diğer bir etken ise, öğretmenin öğrencilerin çalışmalarına ilişkin geri bildirimler vermesinin etkili olduğu söylenebilir. Bu nedenle öğrencilerin öğretmenlerinden performansları ile ilgili geribildirim almış olmaları öz düzenleme stratejilerini kazanmalarına ilişkin motivasyonlarını etkilemiş olabilir. Pintrich (1998)'e göre motivasyon, öğrenmeyi kolaylaştıran önemli etkenlerden biridir. Ona göre öğrenci, planlama, örgütleme, izleme ve değerlendirme gibi stratejileri motive olduğunda daha kolay kullanabilmektedir.

Araştırmada elde edilen bulgular ve sonuçlara dayalı olarak aşağıdaki öneriler sunulmuştur.

- Eğitim sürecinin her aşamasında, öğrencinin kendi öğrenme sürecini düzenleyebileceği ve öz düzenleme stratejilerini kullanabileceği öğrenme ortamları oluşturulmalıdır.
- Başarılı bir akademik öğrenme için, öz düzenleme stratejilerinin kullanılması önemlidir. Özellikle hedef belirleme, planlama, uygun stratejiyi seçme, düzenleme, örgütleme ve tekrarlama gibi stratejilerinin öğretimi ve kullanımı konusunda öğretmen öğrencilere rehberlik etmelidir.
- Öğretmenler, öz düzenleme stratejilerinin öğrenilmesine katkısı olan ders günlüklerini, derslerde öğrencilere yazdırarak, bu stratejileri uygulanmalarına fırsatlar vermelidir.
- Derste, öz düzenleme stratejilerinin öğretimini teşvik eden geri bildirimlerin verilmesi ile öğrencinin, öğrenme sürecinde yapması gerekenleri fark etmesi sağlanmalıdır. Bu nedenle, Öğretmen yazılan ders günlüklerini zamanında okuyarak değerlendirmelidir.

Kaynaklar

- Alcı, B. ve Altun, S. (2007). Lise öğrencilerinin matematik dersine yönelik öz düzenleme ve biliş üstü becerileri, cinsiyete, sınıfa ve alanlara göre farklılaşmakta mıdır?" Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,16 (1), 33-44.
- Altun, S. (2005). Öğrencilerin öz düzenlemeye dayalı öğrenme stratejilerinin ve öz yeterlilik algılarının öğrenme stilleri ve cinsiyete göre matematik başarısını yordama gücü. Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arslan, A. (2008). İşbirliğine dayalı öğrenmenin erişiyeye, kalıcılığa, öz yeterlilik inancına ve öz düzenleme becerisine etkisi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arsal, Z. (2009). The impact of self-regulation instruction on mathematics achievements and attitudes of elementary school students. *International journal of environmental & science education*, 5(1), 85-10.
- Bandura, A. (1994). Self-efficacy. v.s. ramachaudran (eds.) *encyclopedia of human behavior* (ss. 71-81) İçinde, Newyork: Academic Press.
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Baş, T. (2007). Web tabanlı eğitime yönelik öz düzenleme becerilerinin sınıf düzeylerine göre karşılaştırılması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalı,
- Baumeister, R. F., Heatherton, T. F. ve Tice, D. M. (1993). When ego threats lead to self-regulation failure: negative consequences of high self-esteem *Journal of Personality And Social Psychology*, 64(1), 141-156.
- Boekeerts, M. ve Niemivirta, M. (2005). Self-regulated learning: finding a balance between learning goals and ego-protective goals. İçinde M. Boekarters, P.R. Pintrich ve M. Zeidner (ed), (ss: 417-450). *Handbook of Self Regulation*, San Diego: Academic Press.

- Cabı, E. (2009). Öz düzenlemeye dayalı karma öğrenimin öğrenci başarısı ve motivasyonuna etkisi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü.
- Cheng, E. C. K. (2011). The role of self-regulated learning in enhancing learning performance. *The International Journal of Research and Review*, 6(1), 1-16.
- Derry, S. J. ve Murphy, D. A. (1986). Designing systems that train learning ability: from theory to practice. *Review of Educational Research*, 56(1), 1-39.
- Du, S. H. ve Wagner, C. (2005). Learning with weblogs: An Empirical Investigation, *Proceedings of the 38th Hawaii International Conference on System Sciences*
- Duman, B. (2004). Öğrenme- öğretme kuramları ve süreç temelli öğretim, Ankara: Anı Yayınları. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi 1. Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi, (15-17 Mayıs, İzmir).
- Eom, Y. ve Reiser, R. A. (2000). The effects of self regulation and instructional control on performance and motivation in computer-based instruction. *International Journal of Instructional Media*, 27(3), 247-261.
- Güvenç, H. (2009). İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Ev Çalışmalarına İlişkin Yansıtımları. İzmir: Ege Üniversitesi, 18. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı. (23 Mart 2010. İzmir).
- Güvenç, H. (2011). Yansıtma materyalleriyle desteklenen işbirlikli öğrenmenin Türkçe öğretmenin adaylarının öz düzenlemeli öğrenmelerine etkileri. *Eğitim ve Bilim*, 36(159), 3-13.
- Karakaş, N. (2009). İlköğretim 5. sınıf Matematik dersi değerlendirme sürecinde ürün dosyası kullanımının öğrencilerin öz düzenleme becerileri, bilişsel strateji kullanımları ve görüşleri üzerindeki etkisinin incelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karasar, N. (1995). Bilimsel Araştırma Yöntemi, İstanbul: Alkım Yayınları.
- Kramarski, B. ve Gutman, M. (2005). How can self-regulated learning be supported in mathematical e-learning environments? *Journal of Computer Assisted Learning*, 22(1), 24-33.
- Kriewaldt, J. (2001). A thinking geography curriculum, 29(4). (<http://www.gtav.asn.au>, 15.07. 2011 tarihinde erişildi.)
- Kurman, J. (2004). Gender, self-enhancement, and self-regulation of learning behaviors in junior high school, sex roles: *A Journal of Research*, 50(9-10), 725-73.
- Liuoliene, A. ve Metiuniene, R. (2009). Students' Learning through Reflective Journaling, *Coactivity: Philology Educology / Santalka: Filologija: Edukologija*, 17(4), 32-37.
- Metallidou, P. ve Vlachou, A. (2007). Motivational beliefs, cognitive engagement, and achievement in language and Mathematics in elementary school children. *International Journal of Psychology*, 1(42), 2-15.
- Miller, W. J. (2000). Exploring the source of self-regulated learning: The influence of internal and external comparisons. *Journal of Instructional Psychology*, 27, 47-52
- Moon, J. (2010). Learning Journals and Logs, *ucd Teaching and Learning/ Resources*. (www.ucd.ie/teaching, 15.08. 2011 tarihinde erişildi.)
- Paterson, C. (1996). Self-regulated learning and academic achievement of senior biology students. *Australian Science Teachers Journal*, 2(42), 48-52.
- Pintrich, P. R. ve De Groot, E. V. (1990). Motivational and self-regulated learning components of classroom academic performance. *Journal of Educational Psychology*, 82(1), 33-40.
- Pintrich, P. R. (1998). The role of motivation in promoting and sustaining self-regulated learning. *Journal of Educational Research*, 31, 459-470.
- Puustinen, M ve Pulkinen, L. (2001). Models of self regulated learning: a review. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 45(3).
- Sarıbaş, D. (2009). Öz-düzenlemeye dayalı öğrenme stratejilerini geliştirmeye yönelik laboratuvar ortamının kavramsal anlama, bilimsel anlam becerisi ve Kimyaya karşı tutum üzerindeki etkisinin incelenmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Schmitz, B. ve Wiese, B. S. (2006). New perspectives for the evaluation of training sessions in self-regulated learning: Time-series analyses of diary data. *Contemporary educational psychology*, 31(1), 64-96.
- Schunk, D. H. ve Ertmer, P. A. (2000). Self-regulation and academic learning. In M. Boekaerts, P. R. Pintrich ve M. Zeidner (Eds), *Handbook of self-regulation* (ss, 631-649) içinde. San Diego, CA: Academic Press.
- Schunk, D. H. (2001). Self-regulation through goal setting, *ERIC/CASS Digest 12-00*, 1-6.
- Smith, P. (2001). Understanding self-regulated learning and its implications for accounting educators and researchers. *Issues in Accounting Education*, 16(4), 1-38.
- Uslu, H. (2009). Altıncı ve yedinci sınıf Fen ve Matematik derslerinde günlüklerin kullanılmasına yönelik öğrenci görüşlerinin belirlenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Üredi, I. (2005). Algılanan Anne Baba Tutumlarının İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Öz-Düzenleme Stratejileri ve Motivasyonel İnançları Üzerindeki Etkisi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul: Yıldız, Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Üredi, I. ve Üredi, L. (2007). Öğrencilerin öz-düzenleme becerilerini geliştiren öğrenme ortamının oluşturulması. *İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Eğitim Fakülte Dergisi*, 2(2).
- Walker, B. J. (2003). *Supporting Struggling Readers*. Canada: Pippin Publishing Corporation.

- Winters F. I., Greene J. A. ve Costich C. M. (2008). Self-regulation of learning within computer-based learning environments: A critical analysis., *Educational Psychology Review*, 20(4), 429–444.
- Wormeli, R. (2004). *Summarization in any subject: 50 techniques to improve student learning*. United States of America: Association for Supervision & Curriculum Development.
- Yang, Y. C. (1993). The effect of self-regulatory skills and type of instructional control on learning from computer-based instruction. *International Journal of Instructional Media*, 20(3), 225–241.
- Zimmerman, B. J. , Martinez-Pons, M. (1986). Development of a structured interview for assessing student use of self-regulated learning strategies. *American Educational Research Journal*, 23(4), 614–628.
- Zimmerman, B. J. (1990). Self-regulated learning and academic achievement: an overview. *Educational Psychologist*, 25(1), 3–17.
- Zimmerman, B. J. ve Martinez-Pons. M. (1990). Student differences in self regulated learning: relating grade, sex, and giftedness to self-efficacy and strategy use. *Journal of Education Psychology*. 1(82), 51–59.
- Zimmerman, B. J. (2000). *Attaining Self-Regulation: A Social Cognitive Perspective*. Boekaerts, M., Pintrich, P. R., Zeidner, M. (Ed.) *Handbook of Self- Regulation* (s. 13–39). Academic Press: California
- Zimmerman, B. J. (2002). *Developing self-regulated learners beyond achievement to self-efficacy*, Washington: American Psychological Association.